

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
Дніпровський інститут

Затверджую:

Директор Дніпровського інституту

ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

 Анатолій КРИВОНОС

“ 20 ” 06 20 22 р.

Схвалено на засіданні

кафедри ПРАВА

Протокол № 11

Зав. кафедри Людмила СОБКО

“ 20 ” 06 20 22 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський) рівень**

Ступінь вищої освіти: **бакалавр**

Галузь знань: **08 «Право»**

Спеціальність: **081 «Право»**

(шифр і назва освітньої програми)

Розробник (-и) силябусу навчальної дисципліни:
Татаренко Галина Вікторівна, доцент кафедри права

Викладач:
Татаренко Галина Вікторівна, доцент кафедри права

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри гуманітарної та фундаментальної підготовки

Протокол від 02 вересня 2022р № 2

Завідувач кафедри *Собко Л.В.* _____
(підпис)

Керівник (гарант) освітньої програми *Церковна Антоніна Олексіївна* – гарант програми, кандидат юридичних наук, завідувачка кафедри права Дніпровського інституту

_____
(підпис)

Силябус перевірено
... . 20 р.

Декан _____
(підпис)

Наталія КУЛІНЕНКО

Пролонговано:

на 20 /20 н.р. ( ), « » 20 р., протокол №
(підпис) (ПБ)

на 20 /20 н.р. ( ), « » 20 р., протокол №
(підпис) (ПБ)

на 20 /20 н.р. ( ), « » 20 р., протокол №
(підпис) (ПБ)

на 20 /20 н.р. ( ), « » 20 р., протокол №

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/ освітньо- творча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	галузь знань «081 Право», спеціальність «081 Право» освітня програма «Право».	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання - 1-й
		Семестри: 2-ий
		Лекції: 34 год.
ШДЗ: є		Практичні (семінарські) 16 год.
		Самостійна робота 70 год.
	Консультації 14 год.	
Мова навчання: українська		Форма контролю: II семестр - екзамен;

II. Інформація про викладача

Татаренко Гална Вікторівна

Науковий ступінь: кандидат юридичних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри права Контактна інформація: kravchuk.volodumir@eenu.edu.ua

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Конституційне право України виступає начальною дисципліною, якій відведено ключове значення для підготовки юристів належного рівня кваліфікації. Здобувши основоположні знання з конституційного права України можна опанувати положення інших галузевих юридичних наук. Конституційне право України покликане надати студентам знання про сутність та зміст України як суверенної, демократичної, правової та соціальної держави, правовий статусу людини і громадянина в державі, систему органів державної влади та місцевого самоврядування. Конституційне право України виступає базовою галузевою юридичною дисципліною у системі юридичних наук, тож ключовим його завданням є розуміння конституційного законодавства як цілісної, логічно побудованої нормативно-правової системи.

Вивчення конституційного права України формує здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність усвідомлювати рівні можливості та тендерні проблеми; спроможність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; вміння цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність.

2. Пререквізити Вивчення конституційного права України базується на знаннях фундаментальної дисципліни теорія держави і права.

Постреквізити Вивчення конституційного права України необхідне для опанування інших галузевих та міжгалузевих правничих дисциплін, а також прикладних правничих дисциплін.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета нормативної навчальної дисципліни - формування у студентів першого курсу юридичного

факультету вміння правильно оцінювати конкретні конституційно-правові явища, знати та вміти правильно застосовувати відповідне конституційне законодавство.

Завданням нормативної навчальної дисципліни є формування цілісного бачення майбутніх фахівців щодо сутності та змісту України як суверенної, демократичної, правової та соціальної держави, правового статусу людини і громадянина в державі, системи органів державної влади та місцевого самоврядування, розуміння конституційного законодавства як цілісної, логічно побудованої нормативно-правової системи, його значення і ролі для всього правознавства.

4. Результати навчання (Компетентності)

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

виявляти здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вміння застосовувати знання з теорії держави і права у практичних ситуаціях.

застосовувати знання і розуміння предметної області теорії держави і права та розуміння професійної діяльності, структури правничої професії та її ролі у суспільстві, розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів;

демонструвати здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;

проявляти повагу до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміти їх правову природу;

вільно демонструвати знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;

виявляти здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції;

демонструвати здатність до логічного, критичного і системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності;

виказувати здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації;

здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми в сфері держави і права та демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;

проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів щодо державно-правових явищ з різних джерел, а також використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;

працювати в групі, розв'язуючи завдання щодо розвитку державно-правових явищ, формуючи власний внесок у виконання завдань групи;

виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи;

пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів;

застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Форма контролю / бали
	Усього 0	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Консу льт.		
МОДУЛЬ 1.							
Змістовий модуль 1. Конституційне право України як основа національного права. Основи теорії конституції							
Тема 1. Конституційне право як галузь права, наука і навчальна дисципліна		2	2	2			ДС, ДБ, р / 10
Тема 2. Джерела (форми) конституційного права України		2	2	2	2		
Тема 3. Основи теорії конституції		2	2	2			
Тема 4. Загальна характеристика чинної Конституції України		2		4			
Разом за змістовим модулем 1	26	8	6	10	2		
Модульна контрольна робота 1							20
Змістовий модуль 2. Основи конституційного ладу та конституційні засади громадянського суспільства							
Тема 5. Основи конституційного ладу України		2	2	2			ДС, ДБ, р / 10
Тема 6. Конституційні засади громадянського суспільства в Україні		2	2	4	2		
Тема 7. Конституційно-правові засади національно-культурної сфери		2	2	2			
Разом за змістовим модулем 1	22	6	6	8	2		
Модульна контрольна робота 2							20
Змістовий модуль 3. Конституційно-правовий статус людини і громадянина. Безпосередня демократія в Україні							
Тема 8. Основи конституційно-правового статусу людини і громадянина		2	2	2			де, ДБ, Р / 10
Тема 9. Громадянство України		2	2	4			
Тема 10. Конституційно-правовий статус іноземців, осіб без громадянства, біженців, закордонних українців та внутрішньо переміщених осіб		2	2	4			
Тема 11. Конституційні права і свободи людини та громадянина в Україні		2	4	4			
Тема 12. Конституційні обов'язки людини та громадянина в Україні		2	2	2	3		

Тема 13. Виборче право		2	2	2		
		2	2	4		
Тема 14. Виборча система та виборчий процес						
Тема 15. Референдум та інші форми безпосередньої демократії в Україні		2	2	2		
Разом за змістовим модулем 2	61	16	18	24	3	
Модульна контрольна робота 3						20
ІНДЗ						10
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ 1	109	30	30	42	7	100
МОДУЛЬ 2.						
Змістовий модуль 1. Конституційна система державної влади в				Україні		
Тема 1. Конституційно-правові основи організації та здійснення державної влади в Україні		2	2	2	4	ДС, ДБ, Р / 20
Тема 2. Конституційно-правовий статус парламенту - Верховної Ради України		2	2	4		
Тема 3. Конституційно-правовий статус народного депутата України		2	2	2		
Тема 4. Конституційно-правовий статус Президента України		2	2	2		
Тема 5. Конституційні основи виконавчої влади в Україні		2	2	2		
Тема 6. Конституційні основи правосуддя в Україні		2	2	4		
Тема 7. Конституційно-правовий статус прокуратури та адвокатури в Україні		2	2	4		
Тема 8. Конституційний Суд України		2	2	4		
Разом за змістовим модулем 1	60	16	16	24	4	
Модульна контрольна робота 1						30
Змістовий модуль 2.	Конституційні основи територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні					
Тема 9. Конституційні основи територіального устрою України		2	2	2	3	ДС, ДБ, р / 20
Тема 10. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим		2	2	2		
Тема 11. Конституційно-правовий статус окремих районів Донецької та Луганської областей		2	2	2		
Тема 12. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні		2	2	4		
Тема 13. Реформа місцевого самоврядування в Україні		2	2	2		
Тема 14. Конституційно-правова відповідальність		2	2	2		
Разом за змістовим модулем 2	41	12	12	14	3	
Модульна контрольна робота 2						30
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ 2	101	28	28	38	7	100
УСЬОГО ГОДИН						
	210	58	58	80	14	

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Теоретична характеристика Конституції України	4
2.	Основи конституційного ладу України	8
3.	Конституційні засади громадянського суспільства в Україні	4
4.	Громадянство України	8
5.	Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні	8
6.	Конституційно-правовий статус осіб, які на законних підставах перебувають на території України та закордонних українців	6
7.	Форми безпосередньої демократії в Україні	8
8.	Конституційно-правовий статус законодавчої влади в Україні	6
9.	Конституційно-правовий статус Президента України	4
10.	Конституційні основи виконавчої влади в Україні	4
11.	Конституційно-правові основи правосуддя в Україні	8
12.	Конституційний Суд України	4
13.	Конституційні основи територіального устрою України	4
14.	Конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні	4
	Разом	80

Орієнтовний перелік тем індивідуальних науково-дослідних завдань

Теми подаються на самостійний вибір студентів. Кожна тема може бути обрана одним студентом, що зазначається у списку.

Перелік індивідуальних завдань на I семестр.

1. Конституційна компаративістика
2. Понятійно-категоріальний апарат конституційного права
3. Предмет конституційного права
4. Конституційні засади громадянського суспільства
5. Типологія виборчих систем
6. Міжнародні стандарти прав людини
7. Конституційне право як навчальна дисципліна
8. Конституційне право як наука

9. Конституційне право як галузь права
10. Конституційно-правове регулювання виборчих відносин
11. Поняття та структура конституційно-правової норми
12. Конституційна характеристика України як демократичної держави
13. Конституційна характеристика України як соціальної держави
14. Конституційна характеристика України як правової держави
15. Методи науки конституційного права
16. Взаємозв'язок конституційного права України з іншими галузями права
17. Конституційно-правовий статус: поняття та види
18. Європейські стандарти захисту прав людини
19. Конституційно-правовий статус політичних партій в Україні
20. Конституційне закріплення державного суверенітету
21. Конституційне закріплення народного суверенітету
22. Конституційне закріплення національного суверенітету
23. Конституційно-правовий статус національних меншин в Україні
24. Конституційний принцип верховенства права
25. Конституційні інститути безпосередньої демократії
26. Поняття конституційного ладу України
27. Конституційно-правові норми: поняття та види
28. Співвідношення публічного і приватного конституційного права
29. Принципи конституційного права України
30. Конституційне право і політична система України
31. Матеріальне і процесуальне право як складові системи конституційного права України
32. Об'єкти конституційного права України: поняття, ознаки та види
33. Співвідношення та взаємодія інститутів конституційного права України й інших галузевих інститутів права
34. Правовий звичай у системі джерел конституційного права України
35. Спеціально-дозвільний принцип у конституційно-правовому регулюванні
36. Теорії походження конституцій
37. Конституція як нормативно-правовий акт
38. Мова та стиль конституції
39. Конституція і суспільство
40. Конституція і політична система суспільства
41. Конституція і правова система
42. Конституція і конституціоналізм
43. Конституція і конституційність
44. Конституція і правова доктрина
45. Конституція і суверенітет народу
46. Конституція як соціальна цінність
47. Конституція і правосвідомість юристів
48. Конституція і конституційно-правова відповідальність
49. Пряма дія норм Конституції України
50. Перехідні положення Конституції України
51. Забезпечення стабільності конституційного ладу
52. Функції української держави та їх правові основи
53. Конституційно-правові засади мовної політики
54. Конституційно-правовий принцип неможливості вигнання громадянина України за межі держави
55. Поняття конституційного права приватної власності
56. Право на інформацію в системі конституційних прав людини
57. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії
58. Поняття та зміст конституційного права людини і громадянина на свободу наукової творчості
- 59.

60. Конституційне право на звернення до органів влади в системі прав людини в Україні
61. Поняття і зміст конституційного права на захист своїх прав
62. Поняття і види організаційно-правових гарантій конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні
63. Правове регулювання порядку в'їзду іноземців в Україну і виїзду з України
64. Інститути громадянського суспільства та інститути громадських організацій в Україні
65. Представницька форма здійснення народовладдя
66. Виборче право як елемент системи конституційного права України
67. Конституційно-правове регулювання виборчої системи в Україні
68. Співвідношення референдумів й інших форм безпосередньої демократії
69. Інститут всеукраїнського референдуму в Україні
70. Інститут місцевого референдуму в Україні

Форма звітності: друкований реферат обсягом 10-15 сторінок.

Строки виконання: у другому семестрі - до 1 квітня.

IV. Політика оцінювання

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях. Під час виконання контрольних заходів (модульних контрольних робіт, заліку, іспиту) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання

Перездача тем можлива до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі конституційного, адміністративного та міжнародного права (каб. В-318).

Оцінювання роботи студента

На семінарських заняття студенти, відповідно до вказівок викладача, можуть відповідати усно, доповнювати основні відповіді, готувати письмові відповіді на окремі питання, виконувати тестові та творчі завдання.

Шкала оцінювання роботи студента на семінарських заняттях:

0-5 - незадовільно - питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

6-7 - задовільно - питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

8-9 - добре - питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;

10 - відмінно - питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки;

Підсумкова оцінка поточного контролю за результатами кожного змістового модуля виводиться шляхом визначення середньої арифметичної оцінки за семінарські заняття по темах, що входять до даного модуля.

Шкала оцінювання модульних контрольних робіт:

0-10 - незадовільно - питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології,

окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

11-17 - задовільно - питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

18-23 - добре - питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;

24-30 - відмінно - питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки.

Модульна контрольна робота складається з двох частин:

1. Термінологічний диктант понять, що розглядались у даному змістовному модулі (10 дефініцій на вибір викладача). Кожна правильна дефініція оцінюється в 1 бал
2. Розгорнута письмова відповідь на 2 теоретичні питання, що розглядались у даному змістовному модулі (на вибір викладача). Відповідь на кожне питання оцінюється за шкалою від 0 до 5 балів.

В разі, якщо студент не з'явився на модульну контрольна робота, вона не перездається.

Критерії оцінювання ІНДЗ:

8-10 балів - проблема висвітлена повністю, використана значна кількість наукової літератури, зроблені конкретні висновки;

5-7 балів - проблема висвітлена частково, використано дослідження різних науковців з даного питання, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

до 5 балів - проблема висвітлена недостатньо, не використано дослідження різних науковців з даного питання, зроблені висновки нечіткі і потребують уточнення, доопрацювання.

За домовленістю між студентом і викладачем написання ІНДЗ може бути замінене на написання доповіді на конференцію чи наукової статті. Тема доповіді чи тема наукової статті погоджується викладачем. Підготовлена та обов'язково опублікована доповідь чи наукова стаття оцінюється відповідно до критеріїв оцінювання ІНДЗ

Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи курс «Конституційне право України», студент погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності студентом передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Пропущені без поважних причин семінарські заняття перескладаються усно шляхом відповіді на всі питання семінарського заняття. Семінарське заняття вважається пропущеним без поважних причин, якщо немає документального підтвердження поважної причини відсутності (довідка, повістка тощо). За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Пропущені з поважних причин семінарські заняття перескладаються шляхом підготовки конспекта по темі семінарського заняття з відповідями на всі питання семінарського заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Оцінка від 0 до 5 балів вважається негативною і може бути перездана усно шляхом відповіді на всі питання семінарського заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Оцінка від 6 до 10 балів вважається позитивною та не перездається.

Пропуски на семінарських заняттях та негативні оцінки можуть бути перездані до початку семінарських занять по наступному модулю або до початку заліково-екзаменаційної сесії.

Перездача екзаменів відбувається відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Залік проводиться усно шляхом опитування по темах, які розглядались у 1-му семестрі. Максимальна кількість балів, які можна отримати на заліку - 60. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали на залік шляхом усної перездачі тем, що вивчались протягом семестру. Така перездача тем можлива до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі конституційного, адміністративного та міжнародного права (каб. В-318).

Екзамен проводиться у усно шляхом опитування по питаннях, викладених в екзаменаційною білеті, який складається з трьох питань. Максимальний результат виконання екзаменаційного завдання оцінюється в 60 балів:

45-60 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності;

30-44 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів.

15-29 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, студент відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності;

1-14 балів передбачає неповні знання студента основної літератури; студент лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна;

0 балів - студент не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в достатньому обсязі для подальшого навчання.

Бали, отримані на екзамені, додаються до балів, отриманих на семінарських заняттях.

Перелік питань на екзамен

1. Поняття та сутність конституції. Історія Конституції України.
2. Фома і структура Конституції України.
3. Поняття та суть функцій Конституції України.
4. Юридичні властивості Конституції України.
5. Правова охорона Конституції України.
6. Поняття та види тлумачення Конституції України.
7. Підготовка, прийняття та зміна Конституції України.
8. Поняття, суть та ознаки конституційного ладу України.
9. Конституційне закріплення суверенітету українського народу і форми його реалізації.
10. Конституційні засади державного суверенітету України і його гарантії.
11. Конституційний принцип верховенства права.
12. Конституційні принципи мовної політики України.
13. Статус державних символів України.
14. Конституційні засади зовнішньої політики України.
15. Поняття демократичної держави України. її зміст.
16. Гарантії захисту⁷ конституційного ладу України.
17. Поняття та інститути громадянського суспільства.
18. Конституційно-правовий статус громадських організацій: порядок створення, обов'язки, відповідальність, підстави та порядок припинення діяльності.
19. Конституційно-правовий статус політичних партій: порядок створення, права, відповідальність, підстави та порядок припинення діяльності.
20. Конституційно-правовий статус релігійних організацій: порядок створення, права,

- обов'язки, відповідальність, підстави та порядок припинення діяльності.
21. Конституційно-правовий статус засобів масової інформації.
  22. Поняття, сутність та структура конституційно-правового статусу людини і
  23. Принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина.
  24. Поняття і зміст громадянства України.
  25. Принципи громадянства України.
  26. Підстави і порядок набуття громадянства України.
  27. Підстави припинення громадянства України.
  28. Органи, які вирішують питання, пов'язані з громадянством України.
  29. Конституційно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.
  30. Конституційно-правове регулювання статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.
31. Поняття та елементи конституційно-правового статусу іммігрантів в Україні.
  32. Конституційно-правове регулювання статусу закордонних українців.
  33. Поняття та види конституційних прав і свобод людини та громадянина.
  34. Гарантії та захист конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.
  35. Порядок звернення громадян України до Європейського суду з прав людини.
  36. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні.
  37. Поняття, принципи та форми безпосередньої демократії (прямого народовладдя).
  38. Поняття, ознаки та види виборів.
  39. Поняття та принципи виборчого права.
  40. Поняття та види виборчих систем.
  41. Виборчий процес та його стадії.
  42. Поняття, ознаки та види референдумів.
  43. Предмети референдумів.
  44. Поняття та елементи конституційно-правового статусу Верховної Ради України.
  45. Основні організаційно-правові форми діяльності Верховної Ради України.
  46. Конституційний склад і структура Верховної Ради України.
  47. Компетенція (функції та повноваження) Верховної Ради України.
  48. Законодавчий процес та інші парламентські процедури.
  49. Поняття та види правових актів Верховної Ради України.
  50. Поняття та принципи конституційно-правового статусу народного депутата України.
51. Права та обов'язки народного депутата України. Конституційно-правова природа мандата народного депутата України.
  52. Підстави та порядок припинення повноважень народних депутатів України.
  53. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.
  54. Конституційно-правовий статус Рахункової палати.
  55. Президент України: поняття, ознаки і його місце в системі органів державної влади.
  56. Функції і повноваження Президента України.
  57. Поняття та ознаки правових актів Президента України.
  58. Підстави і порядок дострокового припинення повноважень Президента України.
  59. Конституційно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України.
  60. Конституційні засади організації та діяльності органів виконавчої влади в Україні та їх система.
61. Поняття, конституційний статус та ознаки Кабінету Міністрів України.
  62. Конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України.
  63. Конституційно-правовий статус міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.
  64. Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади.
  65. Поняття Конституційного Суду України та його місце в системі органів державної влади.
  66. Порядок формування Конституційного Суду України.
  67. Функції та повноваження Конституційного Суду України.
  68. Структура та організація діяльності Конституційного Суду України.
  69. Правовий статус та гарантії діяльності суддів Конституційного Суду України.
  70. Поняття та засади правосуддя в Україні.

71. Поняття та засади судоустрою в Україні.
72. Конституційно-правовий статус суддів в Україні.
73. Конституційні засади судочинства в Україні.
74. Конституційно-правовий статус Вищої ради правосуддя.
75. Конституційно-правовий статус прокуратури України.
76. Конституційно-правові засади адвокатури в Україні.
77. Поняття, зміст та принципи територіального устрою.
78. Система та принципи адміністративно-територіального устрою України.
79. Столиця України: особливості конституційно-правового статусу.
80. Автономна Республіка Крим - адміністративно-територіальна автономія у складі України.
81. Поняття та конституційні засади місцевого самоврядування.
82. Система місцевого самоврядування в Україні.
83. Завдання та функції місцевого самоврядування в Україні.
84. Організаційно-правові форми місцевого самоврядування в Україні.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	Відмінно
82-89	Дуже добре
75-81	Добре
67 -74	Задовільно
60-66	Достатньо
1-59	Незадовільно

VII. Рекомендовані джерела

Нормативно-правові акти:

1. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради України. - 1990. - № 31. - Ст. 429.
2. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 38. - Ст. 502.
3. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. -К.: Істина, 2010. - 56 с.

Навчальна та наукова література:

1. Барабаш Ю. Г. Нариси з конституційного права : 36. наук, праць / Ю. Г. Барабаш. - Х.: Право, 2012. - 160 с.
2. Веніславський В. Ф. Конституційне право України в схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. юрид. вузів та ф-тів / В. Ф. Веніславський. - Х.: Право, 2014. - 376 с.
3. Кафарський В. І., Припхан І. І. Конституційне право України у схемах: Навч. посіб. / В. І. Кафарський, І. І. Припхан. - К.: Видавництво Ліра-К, 2013. - 272 с.
4. Конституційне право України : навчальний посібник / За заг. ред. Р. Ф. Гринюка. - Донецьк : ДонНУ, 2014.-281 с.
5. Конституційне право України : підручник / Під заг. ред. Ю. М. Бисаги, Д. М. Белова. - Ужгород : Гельветика, 2013. - 359 с.
6. Майданник О. О. Конституційне право України : навч. посіб / О. О. Майданник. - К. : Алерта, 2011. -380 с.
7. Нестерович В. Ф. Конституційне право України : навчальний посібник з підготовки до самостійної роботи / В. Ф. Нестерович. - Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2013. - 207 с.
8. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України : підручник / за заг. ред. В. Л. Федоренка. - 4-те вид., перероб. і доопр. - К. : Видавництво Ліра-К, 2012. - 576 с.
9. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс : навч. посіб. / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Юрінком Інтер, 2012. - 544 с.
10. Шаптала Н. К., Задорожня Г. В. Конституційне право України : навч. посіб. / Н. К. Шаптала, Г.

В. Задорожня. - Дніпропетровськ : ТОВ «ЛізуновПрес», 2012. - 472 с.

11. Юринець Ю. Л. Конституційне право України : навчальний посібник / Ю. Л. Юринець. - Ужгород : А.Е. Бреза, 2014. - 367 с.

Науково-практична література:

1. Коментар до Конституції України / За заг. ред. В. Ф. Опришка. - К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 1996. - 376 с.

2. Конституція України : Науково-практичний коментар / За заг. ред. В. Я. Тація. - Харків : Видавництво «Право»; К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. - 808 с.

3. Конституція України : Науково-практичний коментар / За заг. ред. В. Я. Тацій (голова редкол), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін.; Нац. акад. прав, наук України. - 2-ге вид., переробл. і допов. - Х. : Право, 2011. - 1128 с.

4. Теліпка В. Е. Науково-практичний коментар Конституції України. Станом на 1 грудня 2010 року / За ред. Мусіяки В. Л. - К. : Центр учбової літератури, 2011. - 544 с.

Довідково-енциклопедична література:

1. Великий енциклопедичний юридичний словник : А-Я / За ред. Ю. С. Шемшученка. - 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Юридична думка, 2012. - 1017 с.

2. Конституційне право України: темат. слов. / упоряд.: В. В. Галунько та ін. - Херсон: Херсон, міськ. друк., 2010. - 131 с.

3. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАЛ України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького; Редкол.: Ю. І. Римаренко та ін. -К. : Довіра; Генеза, 1996. - 942 с.

4. Наливайко Л. Р, Беляева М. В. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права (Explanatory Terminological Dictionary on Constitutional Law) / Л. Р. Наливайко, М. В. Беляева. - Запоріжжя: Дніпропетр. металург, 2008. - 256 с.

5. Політологічний енциклопедичний словник / Упорядник В. П. Горбатенко; За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. - 2-е, вид., доп. і перероб. - К.: Генеза, 2004. - 736 с.

6. Популярна юридична енциклопедія / Кол. авт.: В. К. Гіжевський, В. В. Головченко... В. С. Ковальський (кер.) та ін. - К.: Юрінком Інтер, 2002. - 528 с.

7. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [Гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] - К.: Укр. енкцикл., 1998-2002. - Т. 1: А-Г. - 1998. - 672 с.

8. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [Гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] - К. : Укр. енкцикл., 1998-2002. - Т. 2: Д-Й. - 1999. - 744 с.

9. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [Гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] - К.: Укр. енкцикл., 1998-2002. - Т. 3: К-М. - 2001. - 792 с.

10. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [Гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] - К. : Укр. енкцикл., 1998-2002. - Т. 4: Н-П. - 2002. - 720 с.

11. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [Гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] - К.: Укр. енкцикл., 1998-2002. - Т. 5: П-С. - 2003. - 736 с.

12. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / [Гол. редкол.: Ю.С. Шемшученко] - К.: Укр. енкцикл., 1998-2002. - Т. 6: Т-Я. - 2003. - 768 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.rada.gov.ua> - Офіційний сайт Верховної Ради України

2. <http://www.nbu.gov.ua>-Національна бібліотека імені В.І.Вернадського